

EURÓPAI
SZÁMVEVŐSZÉK

HU

Beszéd

Brüsszel, 2014. november 5.
ECA/14/48

Beszéd – Vítor Caldeira, az Európai Számvevőszék elnöke

A 2013-as éves jelentések bemutatása

Az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága

Brüsszel, 2014. november 5.

Eltérés esetén az elhangzott szöveg érvényes.

ECA Press

Damijan Fišer – sajtófelelős

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA Youtube: [EUAuditorsECA](https://www.youtube.com/EUAuditorsECA) eca.europa.eu

Tisztelt Elnök Asszony!

Tisztelt Képviselők!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy bemutathatom az Európai Parlament Költségvetési Ellenőrző Bizottsága előtt az Európai Számvevőszéknek a 2013-as pénzügyi évről készített éves jelentését.

A Számvevőszék tudatában van annak, hogy jelentését Európa számára fontos változás pillanatában teszi közzé. Az Európai Parlamentben, így ebben a Bizottságban is, új képviselők kezdték meg mandátumukat, az Európai Bizottság vezetőinek sorában is új arcokat láthatunk.

Az uniós pénzgazdálkodást illetően új kiadási programok és pénzügyi szabályok léptek életbe a 2014–2020-as időszakra, amelyeket most már megfelelően végrehajtani, illetve alkalmazni kell. És bár a gazdasági és pénzügyi válság legrosszabb részét feltehetően már magunk mögött tudhatjuk, továbbra is érvényes, hogy a korlátozottan rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat a lehető legjobban kell felhasználni.

Sokéves ellenőrzési tapasztalatai alapján a Számvevőszék állapotfelmérést készít az uniós pénzgazdálkodás főbb kockázatairól.

Az uniós költségvetésről szóló ez évi éves jelentésben továbbá számos tanulságot levontunk a 2013-as pénzgazdálkodásból, amelyek hasznosak lesznek a 2014–2020-as időszakban felmerülő kihívások kezeléséhez.

Tisztelt Képviselők!

Az új kiadási időszak kezdetén, jelentésünk szerint, az uniós pénzgazdálkodás általában véve még nem volt megfelelő. Az Unió felhasználja költségvetését, az azonban, hogy hogyan kerülnek kiadásra ezek a pénzügyi összegek, még jelentős javításra szorul.

Az uniós pénzekkel gazdálkodó vezetőknek nem csupán az a feladatuk, hogy felhasználják a rendelkezésre álló forrásokat, kötelességük az is, hogy biztosítsák: a kiadások feleljenek meg az uniós szabályoknak és a polgárok szempontjából értékes eredményeket érjenek el.

El is kell tudniuk számolni mindhárom feladat ellátását illetően: a pénzügyi összegek elköltése, a szabályok tiszteletben tartása és a várt eredmények elérése.

Az egyensúly létrehozása kétségkívül nehéz. Ez évi éves jelentésünk arra figyelmeztet, mely kockázatokkal jár, ha nem jut kellő figyelem egyszerre mindhárom aspektusnak.

Nos, mennyire teljesítettek jól 2013-ban az uniós pénzekkel gazdálkodó vezetők uniós és más szinteken? És milyen tanulságokat kell levonni?

Ami az **uniós pénzforgalom elköltését** illeti: amint az jelentésünkben is szerepel, a 2013-as uniós költségvetésből végrehajtott kifizetések szintje az év során maximálisan rendelkezésre álló források közel 99%-át érte el.

Az Unió összesen több mint 148 milliárd eurót költött. Ez több, mint amit a 28 tagállami kormányból 18 költ évente. Egy főre vetítve ez körülbelül 290 eurót jelent.

A 2013-as uniós költségvetés elköltésekor Európa- és világszerte több millió egyén, illetve szervezet, többek között mezőgazdasági termelők, kisvállalkozások és állami szervek számára történt kifizetés.

A 2013-as évről szóló jelentésünkben megállapítottuk: ezeket a tranzakciókat megfelelően és az eredményszemléletű számvitel nemzetközi standardjaival összhangban rögzítették és számolták el. Igaz, ez mindig így volt a programozási időszak kezdete, 2007 óta.

Más szóval, a Bizottság által elkészített 2013-as uniós beszámoló megbízhatóságáról hitelesítő ellenőrzési véleményt adtunk.

Engedjék meg azonban, hogy néhány szóban óvatosságra intsek két kérdéssel kapcsolatban, amelyek az elkövetkezendő évek **uniós pénzforgalmának kezelését** illetik.

Először is, a beszámolóból kitűnik, hogy a kifizetések magas szintje ellenére 2013-ban tovább növekedtek a fennmaradó pénzügyi kötelezettségvállalások és egyéb kötelezettségek. Az év végén összegük 322 milliárd euró volt, és valószínűleg ez a szám tovább növekszik majd, mivel a 2014-es költségvetés szerint a kötelezettségvállalások szintje meghaladja a kifizetések szintjét.

Ezek az „elnyúló” pénzügyi kötelezettségek különösen aggályosak, mert először történik meg, hogy a kifizetési felső határok megállapítása úgy történt, hogy azok reálértéken több évig nagyjából egy szinten maradjanak.

Ezzel összefüggésben fontos, hogy számolni kell azzal, hogy az uniós programoknál finanszírozási hiányok léphetnek fel. A Számvevőszék ezért ismételten javasolta többek között, hogy a Bizottság készítsen hosszú távú pénzforgalmi előrejelzést.

Másodszor, jelentős összegű uniós pénzforrásokat fektettek be már eddig is **a pénzügyi konstrukciókba**, és a Bizottság a jövőben még gyakrabban kívánja alkalmazni ezt az eszközt.

Az ilyen eszközökbe fektetett uniós pénzügyi összegek később kölcsönök, garanciák vagy tőkebefektetések révén projektberuházások támogatására kerülnek felhasználásra.

A legfrissebb bizottsági adatok alapján azonban a pénzügyi konstrukciókba 2007-től 2012 végéig befizetett 8,4 milliárd eurónak mindössze 37%-át fizették ki a végső kedvezményezetteknek.

Továbbá, ezek a pénzügyi eszközök összetettek és helyes elszámolásuk nehéz, ami kihívást jelent a nyilvános ellenőrzés szempontjából is.

A Számvevőszék ezért ajánlja, hogy a Bizottság kellő figyelemmel gondoskodjék arról, hogy az uniós költségvetésből az ilyen eszközökbe történő befizetések a valós pénzforgalmi szükségletekhez igazodjanak és elszámolásuk megfelelően történjék.

Tisztelt Képviselők!

Az Unió elköltei költségvetési forrásait. De még egyszer szeretném elmondani: ellenőrzéseink eredményeként világosan látható, hogy ebből az elköltött összegből mekkora rész nem **felel meg a szabályoknak**.

Éves ellenőrzésünket úgy folytatjuk le, hogy a Szerződés előírása szerint megbízhatósági nyilatkozatot adhatunk az uniós beszámoló megbízhatóságáról, amely nyilatkozat vonatkozik egyben a beszámoló alapjául szolgáló tranzakciók szabályszerűségére is.

Csakúgy mint a programozási időszak minden korábbi évében, a Számvevőszék azt a következtetést vonja le, hogy összességében:

- A 2013-as bevételek szabályszerűek.
- A 2013-ban tett pénzügyi kötelezettségvállalások szintén szabályszerűek.
- A kifizetéseket azonban lényeges hibaszint jellemzi.

Erre a következésre főként a bevételi és a kiadási tranzakciók reprezentatív mintáinak tesztelése révén jutottunk.

Ez a koncepció lehetővé teszi, hogy megbízható becsléseket is készítsünk egyrészt a kifizetések egészét, másrészt a költségvetés különböző kiadási területeit jellemző hibaarányokról.

2013-ban becsléseink szerint a kifizetéseket átfogóan 4,7%-os hibaarány jellemzi, míg 2012-ben ez az arány 4,8%-os volt. Mint tudják, amióta ellenőrizzük az uniós beszámolót, a becsült hibaarány minden évben meghaladta az általunk „lényegességi küszöbnek” nevezett 2%-os értéket.

2013-ban a kiadások szinte valamennyi területén lényeges hibaszint volt megfigyelhető. Az egyetlen kivétel az Unió saját igazgatására költött 10,6 milliárd euró volt.

Eredményeink arra is rámutatnak, hogy hibák nem csak az operatív kiadások valamennyi területén, hanem mindenütt előfordulnak, ahol uniós pénzeket használnak fel.

Ezzel együtt a becsült hibaarány nagyobb azokon a területeken, ahol az uniós források kezelése a Bizottság és a tagállamok között megosztva történik.

2013-ban a megosztott irányításban kezelt uniós pénzeszegekre (azaz az uniós pénzeszegek 80%-ára) jellemző becsült hibaarány 5,2% volt. A többi, többségében közvetlenül a Bizottság által irányított területen ez az arány 3,7%.

A 2012-es évhez hasonlóan a hibára leginkább hajlamos két kiadási terület a *Regionális politika* és a *Vidékfejlesztés* volt.

Ellenőrzési eredményeinkből ezenkívül az is jól látható, hogy a belső kontroll eljárások alkalmazása számottevően javíthatja a helyzetet.

Mint jelentésünkben szerepel, a Bizottság és a tagállami hatóságok a Számvevőszék által ellenőrzött tranzakciókban feltárt hibákkal kapcsolatban különféle helyesbítő intézkedésekkel éltek. Ezek nélkül a Számvevőszék által megállapított általános becsült hibaarány 4,7% helyett 6,3% lett volna.

A belső kontrollok azonban lehetnének még hatásosabbak. Amint a korábbi években is, a tagállami hatóságok a Számvevőszék által talált számos hiba esetében elegendő információval rendelkeztek ahhoz, hogy azokat még a költségnyilatkozatok Bizottság felé történő benyújtása előtt kijavítsák. A *Vidékfejlesztés* esetében például úgy becsüljük, hogy ez elvben 6,7%-ról 2,0%-ra csökkenthette volna a Számvevőszék által megállapított hibaarányt.

A Számvevőszék véleménye szerint minden tagállamnak lépéseket kellene tennie az uniós kiadásokat érintő hibák számának csökkentésére, és a kontrollrendszereik működéséről adott információk minőségének javítására.

Mint független ellenőrnek nem a Számvevőszéknek a feladata, hogy kompenzálja a kiadások szabályosságáról szóló vezetői beszámolás hiányosságait, az azonban a mi feladatunk, hogy megállapítsuk, az uniós szinten rendelkezésre álló adatok hű képet adnak-e a mögöttes valóságról.

Mint jelentésünkben is szerepel, a Számvevőszék saját eredményei arra utalnak, hogy a Bizottság esetleg alábecsüli a kockázatosnak minősülő összegek valós nagyságát.

Ha a Bizottság és a tagállamok jelentős mértékben csökkenteni szeretnék a hibaarányokat, jobb minőségű információkat kell előállítaniuk a kiadásokat érintő hibákra és az általuk megtett helyesbítő lépésekre vonatkozóan.

De ami a legfontosabb: a problémát a gyökerénél kell kezelni. Jelentésünk betekintést ad azokba a hibatípusokba, amelyekre a tagállami hatóságoknak ügyelniük kell. Számos jellemző példát sorolunk fel a jelentésben, mint például:

- kkv-ként bejelentett, de ténylegesen egy nagyvállalat tulajdonában álló vállalat kért uniós támogatást;
- egy repülőtéren projekt irányítói érvényben lévő közbeszerzési szerződést egészítették ki anélkül, hogy más szereplők is lehetőséget kaptak volna ajánlattételre;
- egy mezőgazdasági termelő legelőre igényelt támogatást, noha a területet részben bokrok, illetve erdő borította.

Ezek a példák jól szemléltetik a legfőbb hibaforrásokat, melyek a következők:

- támogatás igénylése nem támogatható költségekre, projektekre, tevékenységekre vagy kedvezményezetteknek;

- közbeszerzési szabályok súlyos megsértése;
- mezőgazdasági területek pontatlan bejelentése.

A pénzügyi vezetőknek mind az Unió, mind a tagállamok szintjén elsőként az ezen okokból felmerülő hibák megelőzésére kell összpontosítaniuk, másodsorban pedig azok feltárására és kijavítására. Egyben szem előtt kell tartaniuk azt a fontos szerepet, amelyet a jogosultsági feltételek betartása és a közbeszerzési szabályok követése játszik annak biztosításában, hogy az uniós pénzeszközöket hatékonyan és eredményesen használják fel a szakpolitikai célok elérésére.

Tisztelt Képviselők!

A 2007–2013-as programozási időszakban az uniós pénzeszközök kezelői először is a rendelkezésre álló pénzek elköltetését, másodsorban a szabályok betartását tartották szem előtt, és csak ezután – és akkor is csak viszonylag korlátozott mértékben – vették figyelembe az **eredmények** és hatások **elérését**.

Ez az uniós költségvetési gazdálkodás rendszereinek alapvető jellegzetességét tükrözi. A tagállami és az uniós tisztviselőkre jelentős nyomás nehezedik, hogy használják fel a forrásokat, különben elveszíthetik a támogatást, ugyanakkor arra nincsenek hasonló ösztönzők, hogy a pénzeszközökkel eredményt érjenek el.

Következésképpen az uniós és a tagállami irányítási rendszereket főként arra állították fel, hogy felhasználják a rendelkezésre álló pénzforrásokat és biztosítsák a finanszírozási szabályok betartását, nem pedig arra, hogy eredményeket érjenek el.

Ennek meg kell változnia, ha jelentősen javítani akarjuk a teljesítményt. Éves jelentésünk 10. fejezete számos példát sorol fel a 2013-ban elfogadott 19 számvevőszéki különjelentésből, amelyek rámutatnak, hogyan javíthatja a teljesítményt az, ha nagyobb hangsúlyt kapnak az eredmények.

Ezzel kapcsolatban a Számvevőszék üdvözli a Bizottság teljesítményorientált kultúrára irányuló kezdeményezéseit.

Ez a kultúra őszinte elkötelezettséget követel meg mind uniós, mind tagállami szinten az iránt, hogy korlátozott uniós pénzügyi forrásokkal a lehető legjobb eredményt érjük el.

Az is létfontosságú, hogy megfelelő ösztönzők legyenek a teljesítmény bátorítására.

Jelentésünkben elismerjük azt a szerepet, amit az **eredményességi tartalék** játszhat ebben a tekintetben. Figyelmeztetünk azonban arra, hogy ahhoz, hogy ez hatásos pénzügyi ösztönzés legyen a tagállamok számára, előre meg kell állapodni alkalmas eredménycélokban és megbízható információkkal kell rendelkezni arról, hogyan halad ezek elérése.

Azt is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a teljesítmény uniós szintű eredményesebb elszámoltathatóságának biztosításához előfeltétel az elért eredményekről szóló információk jobb minősége.

Az utóbbi években jelentősen fejlődött az uniós szintű teljesítményről szóló beszámolás keretrendszere, főként a Bizottság által készített éves értékelő jelentések bevezetésével.

A Számvevőszék nézete szerint azonban a keretrendszert még tovább kell fejleszteni, főként azért, mert most túlságosan szétaprózott és nem tér ki kellőképpen olyan fontos elemekre, mint például az uniós többletérték, és az Európa 2020 stratégiai célok megvalósulásának helyzete.

Ezért az alábbi három konkrét ajánlást tesszük a Bizottság számára:

- Először: a költségvetési rendelet következő felülvizsgálata során a teljesítménnyel kapcsolatos beszámolásra vonatkozóan javasoljon egységesebb keretet;
- Másodszor: éves értékelő jelentésében összesítse az információkat az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséről;

- Harmadszor: fejlessze tovább a Bizottság belső rendszereit úgy, hogy növekedjen a felelősségvállalás azért, hogy az uniós kiadások milyen mértékben járulnak hozzá a szakpolitikai eredményekhez.

Tisztelt Elnök Asszony, Tisztelt Képviselők!

Az uniós költségvetés kezelésén lehetne – és kellene – javítani.

Amint beszédem elején említettem, nem arról van szó, hogy választani kell a pénzek kiadása, a szabályok betartása és az eredmények elérése között. Ezt a hármat együtt, egyszerre kell megvalósítani.

Fontos az is, hogy az uniós költségvetés kezelhetőbb legyen, a célok egyértelműbbé tételével és a kiadási rendszerek egyszerűsítésével. Ezek a 2007–2013-as költségvetési időszak legfőbb tanulságai; ezeket tartalmazza a mezőgazdasági és kohéziós kiadások áttekintése is, amelyet ma tettünk közzé.

Remélem, 2013-as éves jelentésünk bemutatásakor éreztetni tudtam: a Számvevőszék teljes mértékben elkötelezett az iránt, hogy ellenőrzéseivel segítse az uniós intézményeket, köztük a Parlamentet is, valamint a tagállamokat az uniós források legjobb felhasználásában, és ezáltal olyan eredmények elérésében, amelyeket az uniós polgárok teljes joggal várnak el tőlük.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.